

СЛАЙД 1 (ТИТУЛЬНИЙ)

Шановні колеги!

4 3`їзд лісівників
проходить в непростих
умовах. На сході України йде
війна, гинуть наші хлопці і
мирні жителі, мільйони
переселенців залишили

домівки, наростає трудова міграція в ЄС. На цьому фоні наші проблеми сприймаються як незначні, і оцінюються по принципу: «Покричать і запрацюють». Кому не ліньки піаряться на проблемах лісу, не розуміючи, що спеціалісти, професіонали своєї справи виховуються десятиліттями.

Український ліс бачив війни і революції, був домівкою та ресурсом відновлення країни, але ніколи не був елементом «піар-технологій». Політик думає про вибори, державний діяч – про власний народ (сказав У. Черчіль). Сьогодні політична система будується на критиці всіх і вся, а не на розвитку і досягненнях.

І, що ми маємо:

- ✓ через падіння ВВП на 1 жителя країна перемістилась на 88 місце в рейтингу ООН;
- ✓ недостатня увага розвитку промислового виробництва, випуску продукції з великою додатковою вартістю, призводить до зменшення доходів населення;
- ✓ надмірне податкове навантаження;

- ✓ щорічно на карті України зникає до 20 сіл;
- ✓ не бачать перспективи і масово, по спрощеній процедурі, їдуть на навчання в Польщу наші діти, наші студенти масово влітку збирають ягоди в Німеччині.

Можна багато чого сказати ще у відповідь критикам, не думаю що в цих проблемах винні лісівники. Але ми замість того щоб розвиватись, щоб думати про перспективи – змушені виправдовуватись. Так, не має безгрішних, і в лісовій сім'ї не без «уродів». Але в цьому залі представники 50 тисячного колективу вимагають поваги до своєї праці. Вимагають поваги до себе і своєї праці десятки тисяч ветеранів, які не працюють але ліс це їх життя.

СЛАЙД 2

25 тисяч лісової охорони, економісти і бухгалтери, працівники лісорозсадників, автотранспорту та цехів переробки, вальники лісу – це той кістяк лісового господарства, який створює, доглядає і охороняє ліси, це і Ви шановні делегати З'їзду.

Більше 200 працівників, мають державні нагороди, більше 150 – звання Заслуженого працівника лісового господарства. Більше 1000 чоловік воювали в зоні АТО – біля 200 нагороджені бойовими відзнаками. Ми втратили на фронті 15 наших лісових побратимів, 4

загинуло від рук браконьєрів та лісопорушників. Прошу вшанувати їх пам'ять хвилиною мовчання. **(ХВИЛИНА)**

ПРОШУ СІДАТИ.

Сьогодні перед колективами стоять ряд викликів і про це вже сьогодні говорили:

1. Нестабільність в прийнятті Законів, відсутність соціального захисту лісової охорони.
2. Не вирішене питання державної підтримки лісового господарства.
3. Одне із самих великих в Європі податкових навантажень.

СЛАЙД 3

Накладаються і природні виклики, спричинені змінами клімату та соціальним станом людей в лісових селах, відсутністю робочих місць, що приводить до нелегальних

рубок, браконьєрства, нелегального видобутку корисних копалин.

Можливо, з Києва не видно, як видобуваються безконтрольно природні ресурси на місцях, знищуються лісові масиви.

Чому в Європі немає нелегальних рубок? Бо вони в першу чергу основний індикатор соціального стану населення на селі, та й крадену деревину нікуди продати.

Чи можливо вирішити ці проблеми виключно ввівши

кримінальну відповідальність – лише частково. Потрібні робочі місця, потрібен розвиток села, потрібна серйозна державна підтримка.

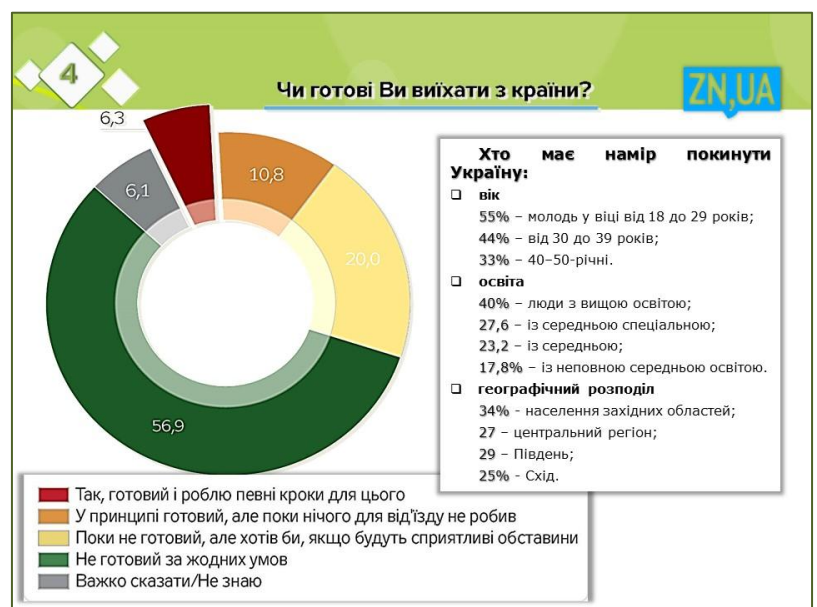
Ми вже сьогодні маємо дефіцит на Поліссі і в Карпатах робітників, водіїв, трактористів. Станочник, який в нас отримує 10 тис. грн. зарплати, в Польщі – 25 тис. грн., а в Німеччині – вдвічі більше.

СЛАЙД 4

Зверніть увагу, що готова покинути країну найпродуктивніша частина населення. Таким чином, тільки в Польщі вже працює близько 2 мільйонів українців, навчається кілька

десятків тисяч студентів, а в сім'ях емігрантів за 2017 р. народилось близько 2 тисяч українських дітей.

Тому, проблеми лісу – це проблеми комплексного розвитку держави, фермерства, малого і середнього бізнесу на селі, глибокої переробки деревини. Нам потрібно відійти від політичного популізму, фейків і брехні.

СЛАЙД 5

Хто тільки не «париться» на нас. І мабуть для того щоб зберегти ліси від змін клімату нам потрібно в першу чергу зберегти професійні кадри в лісовому господарстві, при зміні Урядів, політичної та партійної кон'юнктури.

СЛАЙД 6

Картини з інших країн сьогодні видаються за Україну. Лісівники під постійним шквалом критики, бо так хочеться на популізмі в'їхати у Верховну Раду. А куди важче, створювати нові робочі місця і відкривати нові виробництва.

Є цілий ряд проблем, ряд яких ми можемо і повинні вирішити, а інші залежать від держави.

За аналізом експертів україно-німецького агрополітичного діалогу, презентованого тиждень тому, основними викликами в галузі є:

СЛАЙД 7

Чомусь прийнято, що якщо, змінити систему управління і підпорядкування то, все в один момент вирішиться.

Проблеми на нашу думку не менш актуальні:

1. Державне фінансування лісів Півдня і Сходу.
2. Надмірне податкове навантаження.
3. Встановлення прав і обов'язків лісової охорони (№8241).
4. Прийняття Закону про ринок деревини.
5. Упереджене формування негативної суспільної думки про лісівників.
6. Рівень соціального стану населення – як індикатор нелегальних рубок.

А ми, чомусь, зациклились виключно на підпорядкуванні лісогосподарських підприємств.

7

ОСНОВНІ ВИКЛИКИ В ГАЛУЗІ
(Українсько-Німецький проект зі сталого управління лісами) **GFA**

- ❑ Відсутність узгодженої політики щодо лісу та стратегії розвитку
- ❑ У деяких випадках слабкість інституцій, недостатнє співробітництво та комунікація між відповідальними міністерствами та державними агентствами, відсутність прозорості та довіри
- ❑ Відсутність актуальної інформації про всі ліси та лісові фонди (кадастр)
- ❑ Неефективні заходи з пристосування лісів до змін клімату та природних катастроф
- ❑ Відсутність фінансових стимулів, високе оподаткування лісових господарств, обмежене рефінансування лісових ресурсів, економічні втрати
- ❑ Відсутність сучасних, екологічних технологій збирання врожаю та прокладання просік

СЛАЙД 8

Міністерство, агентство, компанія – це організаційні і управлінські заходи. Подивіться як виглядає на тлі окремих невеликих країн ЄС

Житомирська область.

Чому ми не хочемо бачити приклади Польщі, Німеччини, де лісів за площею стільки ж, як і в нас, а заготовляють деревини більше? Поляки треті в світі по виробництву меблів. Можливо, акценти не ті?

А що треба змінити в роботі лісничого чи майстра лісу, які в будь-яку погоду в лісі. Їм потрібен правовий статус, їм потрібен соціальний захист, а не огульна критика (прийміть законопроект 8241, врегулюйте ці питання).

Хотів би показати на прикладах як ці питання вирішуються а ЄС.

СЛАЙД 9

В світі діють рамкові конвенції і угоди в межах яких і приймаються рішення щодо розвитку лісового господарства. Є чіткі плани на майбутнє.

Вісім зв'язаних між собою пріоритетів Нової Лісової Стратегії ЄС: цінність для кожного

- ☐ Підтримка сільського і міського розвитку
- ☐ Прискорення конкурентоздатності і сталості індустрії ЄС, що базується на лісі, біоенергії та широкої зеленої економіки
- ☐ Ліс в світі, що змінюється
- ☐ Охорона лісів і посилення екосистемних функцій
- ☐ Які ліси ми маємо і як вони змінюються?
- ☐ Нове і інноваційне лісівництво і продукти добавленої вартості
- ☐ Працювати разом, щоб когерентно управляти і розуміти наші ліси
- ☐ Ліси з точки зору глобальної перспективи

Це ті питання, які повинні отримати підтримку і системний розвиток в Україні, а чи підтримані вони?

СЛАЙД 10

А чи потрібно це у нас? Не має сумніву:

1. Чи потрібні державі нові ліси – так!

2. Чи потрібно заліснювати еродовані землі – немає сумніву!

А, що Україна?

Зміна парадигми світового лісового господарства: сталий розвиток

Три базові керівні принципи Нової Лісової Політики ЄС (20.09.2013)

- Сталій розвиток і багатофункціональна роль лісів, забезпечення їх охорони та збалансоване забезпечення всієї множини їх екосистемних послуг
- Ефективність використання ресурсів, оптимізація вкладу лісів і лісового сектору в розвиток сільських територій
- Глобальна відповідальність за ліси

ООН резолюція 2013 року про відновлення лісових ландшафтів до 2030 року на S – 300 млн. га, Китай – 70 млн. га, США – 65 млн. га.

10

3. Хто це повинен робити – лісівники!

4. А за які кошти?

5. І на цьому всі наші програми закінчились. А, що є у нас?

Чи має Україна ресурси деревини?

СЛАЙД 11

Тому тепер про переробку деревини. Людина в житті, в квартирі, в будівництві залежить від деревини.

Гуцули говорять – людина живе від дерева – до дерева, від колиски – до домовини.

Деревина – це єдиний відновлювальний ресурс, який ми маємо. Не нафта, не пісок і не граніт і, навіть не бурштин – а деревина. Сьогодні на виставці сотні фірм з різних куточків світу демонструють своє обладнання.

Чи є в нас можливість розвивати переробку – є! І перспектива її ефективна в розвитку приватної власності на селі, здешевленні послуг і державному протекціонізмі в сфері кредитів, тарифів, проектів підключень. Не дивлячись на різні географічні умови ресурс в нас є. Основне глибока переробка, а для цього потрібне обладнання яке є на виставці. Головне за що його купити, і ось тут роль держави стає головною.

ЛІСИСТІСТЬ КРАЇН ЄВРОПИ ТА ОБСЯГИ ЗАГОТІВЛІ ДЕРЕВИНИ *							
№	Країна	Площа вкритих лісом земель, тис. га	Процент вкритих лісом земель від загальної площі країни	Загальний запас деревини, млн м ³	Процент лісів державн ої власності	Процент лісів з екологічними обмеженнями на лісоуправління	Заготівля деревини , млн. м ³
1	Росія (РФ)	809 090	49,4	81 523	100,0	16,3	170, 000
2	Швеція	28 073	68,4	2 988	24,3	29,4	80, 800
3	Фінляндія	22 128	73,1	2 320	30,5	12,0	68, 174
4	Іспанія	18 418	36,9	1 212	29,0	20,1	19, 706
5	Франція	16 989	31,0	2 860	23,9	5,7	39, 172
6	Норвегія	12 112	39,8	1 157	12,3	31,8	12, 902
7	Туреччина	11 943	15,5	1 507	93,7	31,5	13, 042
8	Німеччина	11 419	32,8	3 663	51,9	4,7	95, 171
9	Україна	9 574	15,9	2 196	87,0	45,9	19, 606
10	Польща	9 435	30,8	2 540	81,0	12,7	46, 600

* за даними звіту по лісах Європи 2015 р.

СЛАЙД 12

Це те, що вкрай потрібно країні, це робочі місця, це майбутня українська продукція, це податки. Чи потрібно країну робити виключно екологічною зоною, чи потрібно розвивати

переробку? Не має сумніву що і те і інше надважливе, треба знайти баланс у використанні, в екологічних технологіях і в заповіданні.

Чи потрібен Україні власний папір, чи ми підтримуємо виробників із Скандинавії, які його випускають з деревини. Це тільки один приклад, який говорить про необхідність стратегії переробки і використання деревини в державі в загальному контексті промислової політики, в податкових пільгах преференціях. Таке збалансоване планування потрібне, інакше в нас на ринку будуть польські меблі, а ми окрім напівфабрикатів нічого не зробимо.

Друга і не менш важлива складова цієї медалі – це екологія. І це не тільки заповідання, це екологічні технології, це збереження пожезахисних смуг – це захисні ліси на Півдні які впливають на урожай, затримують ерозію. А чи підтримуються державою ці напрямки, чи може фінансуються – ні.

СЛАЙД 13

Подивимось на проект бюджету.

Є ріст мінімальної зарплати; можна позаздрити Мінекології та МінАПК, де кошти з бюджету вимірюються мільярдами.

А тепер, що отримує Держлісагентство.

СЛАЙД 14

Чесно, я вже не знаю до кого звертатись, є Указ Президента, є маса звернень від Товариства, Громадської Ради, Народних депутатів до Уряду. А все закінчилось тим, що ці звернення

повернуті в економічне управління агентства яке, щось повинно відповідати. Так, це управління разом з В.Н. Бондарем ходить по всіх інстанціях і просить щоб почули проблеми і повірте не тільки лісівників, а і переробників деревини. Надія тепер на Верховну Раду.

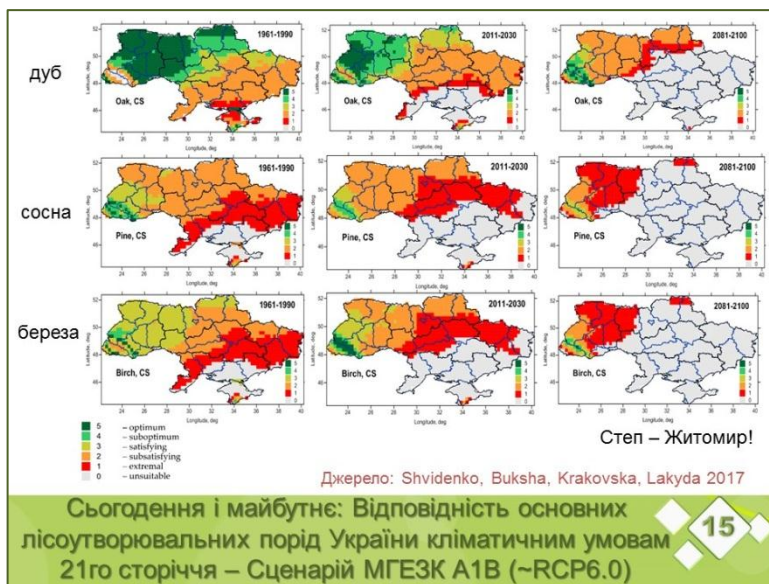
Можливо хтось не помітив, але це тільки сліпий, що клімат різко міняється.

Проект бюджету на 2019 рік, тис. грн.					
Код програмної класифікації видатків на кредитування державного бюджету	Код функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Загальний фонд всього 2018 р.	Загальний фонд всього 2019 р.	Відхилення +/- між обсягом фінансування у 2018 р. та обсягом фінансування на 2019 р.
2805000		Державне агентство лісових ресурсів України	304 908,8	326 680,8	+21 772,0
2805010	0422	Керівництво та управління у сфері лісового господарства	134 421,1	134 679,6	+258,5
2805020	0150	Дослідження, прикладні розробки та підготовка наукових кадрів у сфері лісового господарства	18 908,8	17 966,6	-942,2
2805060	0422	Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді	151 578,9	174 034,6	+22 455,7

СЛАЙД 15

Україна при таких змінах може втратити основні лісові види (сосну, дуб, березу).

Нам потрібні серйозні наукові дослідження змін клімату і, відповідно, фінансування.

Ще трохи і при таких змінах Степ буде в Житомирі, а кожне дерево на Півдні на вагу золота. А чи буде при таких підходах кому працювати в цих лісах – сумніваюсь. І повірте ми не чекали на вирішення проблеми. Сьогодні лісівники всієї країни перераховують одноденну зарплату лісівникам Півдня. Ми не чекали рішення, а підготували Проекти Законів про створення фонду фінансування лісового господарства.

СЛАЙД 16

Ці пропозиції є в Указі Президента, залишилось їх прийняти.

16
УТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЛІСОВОГО ФОНДУ

Ми не чекали

Підготовлено проекти законів:

- ☐ «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» №8239;
- ☐ «Про внесення змін до пункту 256.3 статті 256 Податкового кодексу України» №8240;
- ☐ «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» №8246;
- ☐ «Про внесення змін до Лісового кодексу України» №8238.

Закони не лише зареєстровані, а й пройшли обговорення і підтримані комітетами АПК і екологічної політики

Маю надію, що Уряд теж підтримає, або ми втратим ліси Півдня і Сходу.

СЛАЙД 17

Сьогодні в залі народні депутати. Ви остання надія. Ми чули обіцянку при прийнятті бюджету на 2018 рік про 500 млн. грн. на лісове господарство. Сьогодні кінець вересня і нуль.

На Півдні втрачаємо кадри, пустують лісорозсадники. Коли вся Європа дотує відтворення лісів і лісорозведення – ми це питання загнали в зону екологічного і соціального конфлікту.

Навіть в теперішніх умовах для держави повинно бути надважливим стабільність в прифронтових областях. А ліс там – це теж робочі місця.

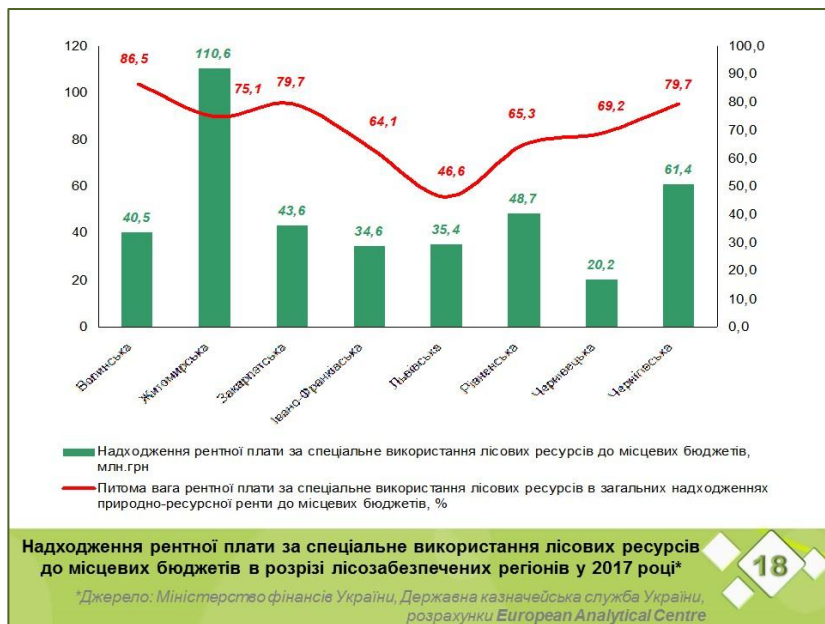
Хочу підтримати пропозиції В.Н. Бондаря про необхідність розробки і прийняття Національної лісової політики, яка повинна консолідувати суспільство навколо лісових проблем, а не вносити дисонанс і конфлікт як вийшло з місцевими громадами при оподаткуванні лісових земель. Ідея для гірських сіл зрозуміла, а підходи як завжди.

Можливо, автори поправки які стикнули лісгоспи, а в окремих на території до 70 сілрад, з місцевими громадами, не знають, що пшениця родить щороку і щороку сіється. А ліс посаджений до 40 років, окрім кисню і грибів, нічого не дає. А заповідники, а лісові розсадники? То що, їх корчувати і вирощувати сою? Можливо,

автори не знають про незаконне використання земель запасу, про місцеві копалини, пісок, глина, бурштин, граніт і, що податки з них теж повинні бути в громаді, як і використання водних ресурсів.

СЛАЙД 18

І так, доля лісової ренти в загальній долі природної вже 65-70 %, а чому ми її не аналізуємо, тому що більшість місцевих природних ресурсів в приватній

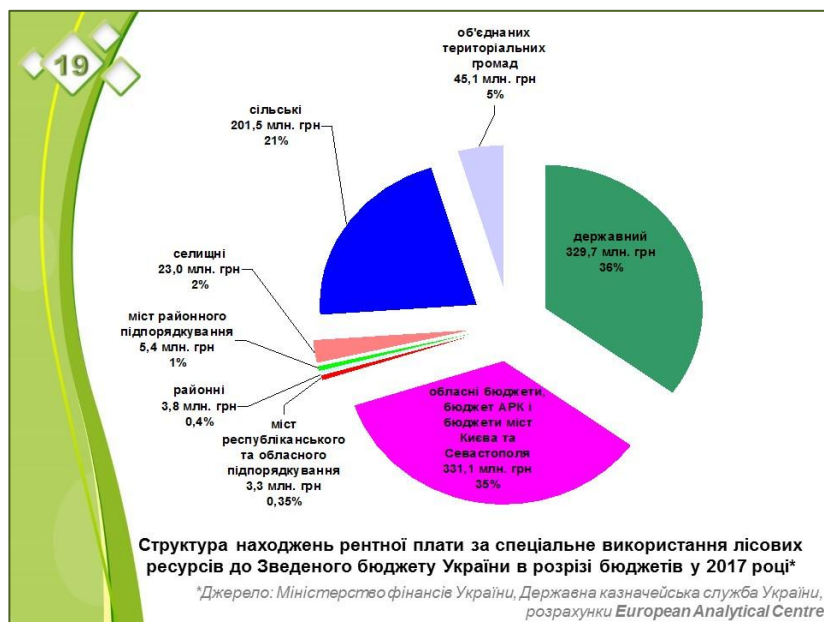
власності, а ліс державний. І тут можна пропонувати що завгодно.

Для прикладу, сплата лісової ренти. Вона на 2019 рік буде індексована на 19,3 % і складе 1 млрд 100 млн. грн. І ми готові ініціювати, щоб ці гроші зайшли в місцеві громади. А давайте додамо зверху ще 300 грн. з 1 га податку на лісові землі, та податок на прибуток, дивіденти, ПДВ, ЄСВ – це буде 60 % в теперішній собівартості. Мінімум в 2-3 рази підніметься ціна на деревину і дрова для тих же сільрад.

Хтось думав коли заклав цей конфлікт. Питання не в тому хто і як заплатить. Питання в тому, що 200 підприємств стануть і нічого не зможуть зробити з 01.10.2018 р. Дякуємо податковому комітету за розуміння. Хотілось би щоб нас почули і в Мінфіні, як куратору ДНС. Ніколи в селі ми не міняли земельний податок посеред сезону.

СЛАЙД 19

Ми хочемо попередити всіх, що цей підхід – це не тільки конфлікт з сільрадами, а й зупинка ряду підприємств. Чи готові нести автори цю відповідальність. Думаю

лісівники мають право на політичну оцінку таких ініціатив в 2019 році. Ми звертаємось до народних депутатів України з вимогою відмінити цей податок, віддати сільрадам всю лісову ренту та прийняти пакет Законів про Фонд фінансування лісового господарства.

Це можливо врегулювати через зміни до Бюджетного і Податкового Кодексів України, але до цього треба прожити жовтень. Тому, прохання до Уряду врегулювати терміново це питання.

Не може ціла галузь, – а це не тільки Держлісагентство, це всі ліси України – залежати від таких помилок. Це розуміє бізнес, це розуміють Голови ОДА і Обласні Ради, залишилось лише щоб нас почули.

Сьогодні у нас народні депутати, засоби масової інформації. Звертаємось до Вас за підтримкою.

За людське життя ліс не виростити, його можна посадити і зібрати урожай який ростили наші попередники. Цей процес не може бути розірваний ніким без шкоди для людини і для держави.

Сподіваюсь, що всі це розуміють.

І на останок, що потрібно нам:

1. Стабільність і прогнозованість податкової бази.
2. Підтримка державою лісів Півдня і Сходу.
3. Розуміння, що ліси є надважливим кластером в якому об'єднані по життю лісівники, деревообробники, мисливці та всі сільські громади. І не важливо хто тут головний. Важливо, що цей комплекс дає роботу і створює умови для життя всім. Але при одній умові – всі рівні серед рівних. Завжди знайдеться бажаючий ділити ресурси, а ось вирощувати ліс бажаючих мало, але це наше життя і наша робота.
4. Ліси мають надважливе значення в суспільних відносинах і, ми повинні розуміти, що завжди будемо центром громадської критики, але ми за справедливую критику. Лікар – лікує, вчитель – вчить, лісівник – вирощує ліс і охороняє. Тому, що за одне людське життя його виростити неможливо. І десять мільйонів гектарів лісів в Україні створено саме лісівниками.

СЛАЙД 20

Дякую за увагу!

